

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 04 lipca 2025 r.
znak sprawy: DRE.po.058.2.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 10123 w sprawie niekontrolowanego importu malin z Ukrainy i dramatycznej sytuacji polskich przetwórców oraz producentów owoców miękkich

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10123 Pana Posła Jacka Tomczaka, przedstawiam wyjaśnienia.

Na ceny krajowe owoców, w tym malin, wpływ mają m.in. podaż i popyt na ogólnosiwiatowym rynku, stan zapasów poszczególnych produktów w kraju i na świecie, produkcja krajowa i koszty produkcji oraz wielkość handlu zagranicznego.

Wzrost importu owoców miękkich, głównie w postaci mrozonek z Ukrainy do Polski obserwowany jest od 2022 r. kiedy rozpoczęła się wojna na Ukrainie. Znaczącą część stanowią mrożone maliny, sprowadzane po konkurencyjnych cenach. Producentom malin zagrożonym utratą płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy, w 2023 r.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaciła łącznie około 38 mln zł.

Wahania w relacji popyt-podaż miały bezpośredni wpływ na ceny malin. Widać to było w latach 2021-2022, kiedy to ceny tych owoców kierowanych do przetwórstwa w Polsce były rekordowe (14-16 zł/kg). Było to spowodowane zmniejszoną podażą wobec wysokiego popytu na rynku światowym. W kolejnych latach średnie ceny

malin ustabilizowały się na niższym poziomie w 2023 r. - 5 zł/kg, w 2024 r. - 7,95 zł/kg.

Możliwości produkcyjne Ukrainy w sektorze owoców miękkich czy mrożonek są duże, podobnie jak potencjał dalszego wzrostu importu z tego kraju m.in. na rynek unijny. Dlatego ważne są mechanizmy stabilizujące rynek w kontekście napływu tych produktów z Ukrainy. Tematy te są podnoszone podczas rozmów członków kierownictwa MRiRW ze stroną ukraińską - od grudnia 2023 r. do maja 2025 r. odbyło się ponad 20 spotkań.

Odnosnie działań w zakresie renegocjacji warunków handlowych z Ukrainą informuję, że Polska aktywnie zabiega o zabezpieczenie interesów polskiego rolnictwa na forum UE. Należy wyjaśnić, że w imporcie malin świeżych oraz mrożonych z Ukrainy ma zastosowanie zerowa stawka celna, co wynika z zobowiązań zapisanych w Układzie o stowarzyszeniu UE-Ukraina. Układ z Ukrainą w jego obecnym kształcie nie zawiera zapisów umożliwiających stronie umowy podjęcie skutecznych działań ochronnych w razie zagrożeń dla stabilności rynkowej i producentów, powodowanych przez wzrost importu produktów w pełni zliberalizowanych, jak maliny (czy szerzej owoce miękkie). Dlatego też w toku negocjacji Komisji Europejskiej z Ukrainą w sprawie przeglądu warunków handlu na podstawie art. 29 Układu o stowarzyszeniu Polska zgłosiła do Komisji postulat ustanowienia takiego bilateralnego mechanizmu ochronnego oraz objęcia nim wszystkich towarów, w tym towarów w pełni zliberalizowanych. Postulowała również, aby ewentualne porozumienie wypracowane w toku tych negocjacji było powiązane z zobowiązaniami Ukrainy do dostosowania swoich przepisów w zakresie standardów i wymogów produkcji rolnej do przepisów obowiązujących w UE.

30 czerwca 2025 r. Komisja Europejska (KE) ogłosiła osiągnięcie porozumienia w negocjacjach z Ukrainą w sprawie zmodernizowanych zasad handlu na podstawie art. 29 Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina. Szczegóły techniczne mają zostać wkrótce sfinalizowane. KE nie przekazała jeszcze państwom członkowskim tekstu porozumienia. Ze wstępnie przekazanych przez KE informacji wynika, że przewidziane jest ustanowienie mechanizmu ochronnego, ale będzie on dotyczył tylko nowych preferencji przyznanych w porozumieniu. Nie będzie więc dotyczył produktów już w pełni zliberalizowanych na podstawie Układu w jego obecnie obowiązującym kształcie, takich jak np. maliny, mimo że Polska zgłaszała taki

postulat. Jednocześnie KE poinformowała, że przyznane w porozumieniu dodatkowe preferencje mają być powiązane ze zobowiązaniem Ukrainy do dostosowania swoich wymogów produkcji do przepisów UE w obszarze dobrostanu zwierząt, stosowania pestycydów i leków weterynaryjnych. Jeśli Ukraina nie spełni tego wymogu do 2028 r. wówczas te dodatkowe preferencje będą mogły być wycofane.

Ponadto, programy pomocy dla producentów rolnych udzielane na podstawie „Tymczasowych kryzysowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy” (2022/C 426/01) mogły być realizowane do 30 czerwca 2024 r. Po tym terminie nie ma możliwości przekazywania ze środków publicznych dotacji dla producentów rolnych w związku z importem produktów rolnych z Ukrainy.

W nawiązaniu do planowanego wsparcia, resort rolnictwa realizuje wsparcie ukierunkowane na rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego w Polsce - przede wszystkim na rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Są one głównym odbiorcą produktów rolnych wytwarzanych przez lokalnych producentów, co wpływa na integrację kluczowych ogniw łańcucha żywnościowego (rolnik – przetwórcą).

Od 2022 r. realizowane były mechanizmy wsparcia podmiotów sektora MŚP w ramach Inwestycji A1.4.1. Krajowego Planu Odbudowy i Wzmacniania Odporności (KPO) – „*Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu*”:

1. Wsparcie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury.

Zawarto 246 umów, z czego na przetwórstwo (PKD: 10.31.Z Przetwarzanie i konserwowanie ziemniaków, 10.32.Z Produkcja soków z owoców i warzyw, 10.39.Z Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw) zawarto 138 umów na łączną kwotę 476 698 125,5 zł, zaś na wprowadzanie do obrotu (PKD 46.31.Z Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw) – 108 umów na łączną kwotę 378 527 335 zł.

2. Wsparcie w zakresie przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz artykułów rolno-

spożywczych (tzw. centra przechowalniczo-dystrybucyjne oraz regionalne rolno-spożywcze rynki hurtowe).

W sektorze wprowadzania do obrotu owoców i warzyw zawarto dotychczas 24 umowy na łączną kwotę 139 630 543,70 zł.

Po zakończeniu KPO dla MŚP sektora przetwórczego przewidziano wsparcie, które będzie realizowane z Krajowego Planu Strategicznego WPR 2023-2027 w ramach Interwencji I.10.7.1 *Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem*. Nabór w ramach ww. interwencji planowany jest na I kwartał 2026 r. Wsparcie jest nakierowane na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową sektora MŚP na obszarach wiejskich (na rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego, a także promować współpracę w ramach łańcucha wartości poprzez obowiązek podpisywania umów na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym. Pomoc udzielana będzie na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych oraz wytwarzania produktów nierolnych, z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury.

Pomoc przyznawana w ramach przedmiotowego wsparcia będzie przyznawana w dwóch obszarach: Obszar A - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych (MŚP) oraz Obszar B - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu ekologicznych produktów rolnych (MŚP).

W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne i niematerialne dotyczące: budowy budynków lub budowli; zakupu technologii na cele dotyczące przetwarzania produktów rolnych lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych (w tym przechowywania, sortowania, pakowania, przygotowania do sprzedaży – wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników); ochrony środowiska; infrastruktury do przetwarzania odpadów żywnościowych na biokomponenty lub przetwarzania produktów ubocznych powstałych przy wytwarzaniu produktów rolnych.

W odniesieniu do inwestycji realizowanych przez mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) - pomoc przyznana jednemu beneficjentowi w formie refundacji w okresie realizacji Programu przewidziano maksymalnie 10 000 000 zł.

Minimalna kwota pomocy na realizację operacji będzie wynosić 100 000 zł.

Obszar A - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych (MŚP).

Przewidziana intensywność pomocy do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji dla beneficjentów prowadzących działalność w formie zorganizowanych form współpracy rolników (jw.).

Obszar B - przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu ekologicznych produktów rolnych (MŚP) przewidziana intensywność pomocy do 60% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Ponadto resort rolnictwa promuje działania systemowe wspierające producentów w sektorze owoców i warzyw. Od wielu lat zachęca producentów owoców i warzyw do tworzenia organizacji producentów i wnioskowania o unijne środki na inwestycje w ramach realizowanych programów operacyjnych. Ich rolą jest m.in. wzmocnienie pozycji rynkowej i stabilizacja dochodów producentów w zmieniających się realiach rynkowych. Organizacje są odpowiednio dużymi partnerami w relacjach z zakładami przetwórczymi czy sieciami handlowymi.

Organizacje producentów owoców i warzyw, w ramach realizowanych programów operacyjnych mają możliwość zastosowania działań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz zapobiegania kryzysom, które obejmują m.in. wycofanie produkcji z rynku. Skutkuje to ograniczeniem podaży produktów, których rynek znalazł się w sytuacji kryzysowej lub jest zagrożony taką sytuacją. Producenci owoców i warzyw zrzeszeni w organizacjach producentów mają zatem narzędzia pozwalające na skuteczne ograniczenie niekorzystnego wpływu kryzysu na rynku na ich sytuację ekonomiczną.

Aktualnie - od 26 czerwca do 25 lipca 2025 r. - trwa nabór wniosków o zatwierdzenie programów operacyjnych. Mechanizmem administruje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W celu poprawy pozycji rolników w łańcuchu dostaw MRiRW zachęca również producentów do nawiązywania trwałych związków z odbiorcami owoców (zakładami przetwórczymi), tj. do zawierania umów kontraktacyjnych. Są one dla producentów najkorzystniejszym sposobem zapewnienia sobie zbytu i stabilności cenowej w dłuższym okresie, co dla rolników ukierunkowanych na produkcję rynkową jest

sprawą najważniejszą. Zawieranie umów kontraktacyjnych z rolnikami przez zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego odbywa się na zasadach dobrowolności.

Graniczne kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych m.in. spoza obszaru Unii Europejskiej przeprowadza Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Kontroli podlegają m.in. owoce mrożone tj. malina, porzeczką czarna i czerwona, truskawki oraz maliny świeże przeznaczone do przetwórstwa przemysłowego oraz owoce świeże (tzw. deserowe), które objęte są normami handlowymi, o których mowa w załączniku nr I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2023/2429 (1). Wymagania dotyczące jakości handlowej importowanych owoców i warzyw z krajów trzecich nie różnią się od wymagań dla owoców i warzyw uprawianych i wprowadzanych do obrotu w UE. Przedsiębiorcy importujący świeże owoce i warzywa zobowiązani są do zgłoszenia zamiaru przywozu każdej partii świeżych owoców i warzyw. Nieprawidłowości wykryte w toku kontroli skutkują brakiem możliwości wprowadzenia towaru na rynek krajowy oraz UE.

W latach 2023-2025 IJHARS kontrolowała maliny mrożone oraz maliny świeże przeznaczone do przetwórstwa przemysłowego na etapie importu z Ukrainy. W 2023 r. skontrolowano 1290 partii malin mrożonych o masie ok. 23,5 tys. ton oraz 6 partii malin świeżych przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego o masie 343 ton. W tym roku wydano 13 decyzji administracyjnych zakazujących wprowadzania do obrotu malin mrożonych. W 2024 r. skontrolowano 1034 partii malin mrożonych o masie 17,7 tys. ton oraz 23 partie maliny świeżej przeznaczonej do przetwórstwa przemysłowego o masie 456 ton (wydano 19 decyzji administracyjnych zakazujących wprowadzania do obrotu malin mrożonych). W 2025 r. (do 29.05) skontrolowano 269 partii malin mrożonych o masie 4,4 tys. ton. W latach 2023-2025 do WIJHARS nie wpłynęło ani jedno zgłoszenie dotyczące wwozu z Ukrainy świeżych malin przeznaczonych dla konsumenta.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/2429 z dnia 17 sierpnia 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do norm handlowych dotyczących sektora owoców i warzyw, niektórych przetworów owocowych i warzywnych sektora bananów oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1666/1999 oraz rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 i (UE) nr 1333/2011 (Dz. Urz. UE L z 03.11.2023)

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów